

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si>

Številka: 41000-11/2023/3
Datum: 21. 9. 2023

METODOLOGIJA ZA ZELENO PRORAČUNSKO NAČRTOVANJE

Verzija 1.0, avgust 2023

Seznam kratic

Aplikacija za pripravo proračuna in analize	APPrA
Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije	NEPN
Evropska komisija	EK
Evropska unija	EU
Konvencija Združenih narodov o biotski raznovrstnosti	Agenda 2030
Metodologija za zeleno proračunsko načrtovanje ministrstvo, pristojno za finance	Metodologija MF
načelo, da se ne škoduje bistveno (angleško: Do No Significant Harm)	načelo DNSH
neposredni proračunski uporabnik državnega proračuna	neposredni proračunski uporabnik
Načrt razvojnih programov ogljikov dioksid	NRP CO ₂
Organizacije združenih narodov	OZN
obnovljivi viri energije	OVE
Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08, 99/09 – ZIPRS1011, 3/13, 81/16, 11/22, 96/22, 105/22 – ZZNŠPP in 149/22)	Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna
Republika Slovenija soproizvodnja toplote in električne energije Sporočilo Komisije Evropski zeleni dogovor COM(2019) 640 final	Slovenija SPT Evropski zeleni dogovor
Statistični urad Evropske unije	Eurostat
šest okoljskih ciljev po Uredbi EU o taksonomiji	okoljski cilji
Obvestilo Komisije Tehnične smernice za uporabo »načela, da se ne škoduje bistveno« v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost (2021/C 58/01)	Tehnične smernice EK za uporabo načela DNSH
Uredba (EU) 2020/852 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088	Uredba EU o taksonomiji

Uvod

V današnjem času je varovanje okolja postalo ključnega pomena za trajnostni razvoj držav po vsem svetu. Slovenija se je skupaj z drugimi državami zavezala k izpolnjevanju okoljskih zavez, ki so namenjene ohranjanju naravnih virov in blaženju ter prilagajanju na podnebne spremembe.

Podpisnice Pariškega sporazuma OZN, med njimi tudi Slovenija, so se zavezale k dolgoročni omejitvi globalnega segrevanja na precej pod 2 °C v primerjavi s predindustrijsko ravno, ob hkratnem prizadevanju, da ta dvig ne bi presegel 1,5 °C, ter da si bodo prizadevale za boljšo zmožnost držav za spopadanje z učinki podnebnih sprememb. Slovenija je pristopila tudi k izpolnjevanju drugih mednarodnih sporazumov in ciljev, kot sta Konvencija Združenih narodov o biotski raznovrstnosti¹ in cilji Agende 2030 za trajnostni razvoj Organizacije združenih narodov (v nadaljevanju: Agenda 2030)². EU in z njo Slovenija kot njena članica stremita k vodenju z zgledom, zlasti na področju okoljskih ambicij. Zato so se države članice zavezale k uresničevanju ciljev Evropskega zelenega dogovora. Ta niz političnih pobud EK naj bi države članice in EK usmeril proti zelenemu prehodu in Evropo do leta 2050 pripeljal do končnega cilja – podnebne nevtralnosti.³ V skladu z Evropskim zelenim dogovorom, ki predstavlja načrt za razvoj trajnostnega evropskega gospodarstva, je EK predstavila podnebno, prometno in energetska zakonodajo za uskladitev z novo predlaganim ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnimi iz leta 1990. Za uresničitev tega cilja je bil pripravljen zakonodajni sveženj »Pripravljeni na 55«, s katerim se ambicije zelenega dogovora prenašajo v zakonodajo.

Za izpolnitev ambicij, ki jih opredeljuje Evropski zeleni dogovor, bodo potrebne precejšnje naložbe, zato je nujna vključitev tudi nacionalnih proračunov. Metodologija zelenega proračunskega načrtovanja je korak v tej smeri, saj omogoča prepoznavanje in označevanje ugodnih in neugodnih proračunskih odhodkov, prihodkov in davčnih izdatkov.

Tudi zaveze, ki jih je dala Slovenija v različnih strateških dokumentih, sledijo svetovnim in evropskim politikam.

S sprejetjem Strategije razvoja Slovenije 2030⁴ leta 2017, kot krovnim okvirom razvoja, je Slovenija postavila nove dolgoročne razvojne temelje Slovenije s poudarkom na kakovosti življenja za vse. Z vključevanjem sedemnajstih ciljev Agende 2030 je prepoznala pomen globalne odgovornosti do okolja in družbe. Julija 2021 je bila sprejeta Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50) (Uradni list RS, št. 119/21 in 44/22 – ZVO-2), s katero si je Slovenija zastavila jasen cilj, in sicer, da do leta 2050 doseže neto ničelne emisije oziroma podnebno nevtralnost. Postavlja tudi strateške sektorske cilje za leti 2040 in 2050, ki jih morajo posamezni sektorji dosledno upoštevati ter vgraditi v svoje sektorske dokumente in načrte. Cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 je opredeljen tudi v Zakonu o varstvu okolja⁵. Ker je podnebna strategija strateški dokument in ne vsebuje konkretnih ukrepov, je Slovenija v začetku leta 2020 sprejela NEPN⁶, ki med drugim že izpostavlja razširitev in nadgradnjo sistema zelenega javnega naročanja⁷. Vizija Strateškega okvira prilagajanja podnebnim spremembam⁸ iz leta 2016

¹ Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti (MKBR). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO785>.

² Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. Dostopno na: <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

³ Evropski zeleni dogovor. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>.

⁴ RS GOV.SI: Izvajanje Strategije razvoja Slovenije 2030. Dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/izvajanje-strategije-razvoja-slovenije-2030/>.

⁵ Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10) Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8286>.

⁶ Dostopno na: <https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/nacionalni-energetski-in-podnebn-nacrt-2024/>.

⁷ Zeleno javno naročanje je naročanje, pri katerem naročnik po Zakonu o javnem naročanju naroča blago, storitve ali gradnje, ki imajo v primerjavi z običajnim blagom, storitvami in gradnjami v celotni življenjski dobi manjši vpliv na okolje, zagotavljajo varčevanje z naravnimi viri, materiali in energijo ter imajo enake ali boljše funkcionalnosti. RS GOV.SI: Zeleno javno naročanje. Dostopno na: <https://www.gov.si/teme/zeleno-javno-narocanje/>.

⁸ RS GOV.SI: Prilaganje podnebnim spremembam. Dostopno na: <https://www.gov.si/teme/prilagajanje-podnebnim-spremembam/>.

je, da bo Slovenija do leta 2050 postala na vplive podnebnih sprememb prilagojena in odporna družba z visoko kakovostjo in varnostjo življenja.⁹

V letu 2018 je bil v Sloveniji zaključen strateški razvojni projekt P3: Zelena proračunska reforma, v okviru katerega so bile pregledane in analizirane obstoječe davčne olajšave, subvencije in druge spodbude. Pripravljen je bil pregled spodbud v Sloveniji po posameznih resornih ministrstvih in opravljena presoja, katere izmed spodbud imajo negativne in katere pozitivne okoljske učinke. Proučevalo se je možnosti izboljšanja ali nadomestitve spodbud, ki ne prispevajo k zmanjševanju obremenjevanja okolja, z okoljsko primernejšimi ukrepi. Na podlagi analiz posameznih spodbud so bila oblikovana priporočila za nadaljnje delo resornih ministrstev, ki v okviru svojih proračunov in iz kohezijskih sredstev namenjajo različne spodbude posameznim upravičencem. Projekt združuje okoljske izboljšave z gospodarskimi spodbudami in priložnostmi za fiskalno konsolidacijo. Cilja reforme sta:

- izboljšati učinkovitost in preglednost porabe javnofinančnih sredstev, namenjenih za varovanje okolja, in
- podpreti oblikovanje spodbud, ki bodo prispevale k doseganju pozitivnih učinkov na okolje.¹⁰

Od leta 2020 je Slovenija sprejela pomembne nacionalne strateške dokumente, vključno z Resolucijo o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030¹¹. Vsi strateški dokumenti se osredotočajo na podnebne izzive in zaveze ter določajo cilje, politike in ukrepe za prehod v nizkoogljično družbo, varovanje okolja, upravljanje naravnih virov, energetska učinkovitost ter spodbujanje inovacij in trajnostnega razvoja, s ciljem zagotoviti kakovostno življenje zdajšnjim in prihodnjim generacijam ter doseči neto ničelne emisije v prihodnosti.

Z uvedbo zelenega proračunskega načrtovanja se bo Slovenija pridružila skupini držav, ki sistematično vključujejo okoljske cilje v proračunski proces. Ta pristop bo usmerjal porabo proračunskih sredstev na način, da bodo sredstva usmerjena v projekte in ukrepe, ki z okolju prijaznimi rešitvami in zmanjševanjem negativnega vpliva na okolje prispevajo k uresničevanju okoljskih zavez ter k dolgoročni blaginji državljanov.

Zelena proračunska označevanje kot postopek prepoznavanja, merjenja in spremljanja »zelenih« proračunskih odhodkov, prihodkov in davčnih izdatkov predstavlja hkrati tudi korak v ozaveščanju o pomembnosti preusmerjanja državnih naložb v trajnostne in zelene projekte in s tem spodbujanje odgovorne porabe javnih sredstev, vključno z davčnimi izdatki.

Izdelana metodologija za zeleno proračunsko načrtovanje (v nadaljevanju: Metodologija) v smislu doseganja okoljskih ciljev je vodilo za merjenje dodeljenih in prejetih javnih sredstev ter ponuja način prepoznavanja in s tem bolj poenotenega razvrščanja projektov, ukrepov oziroma proračunskih odhodkov, prihodkov in davčnih izdatkov. Hkrati pa ne prepoveduje financiranja projektov in ukrepov, ki niso okoljsko ugodni. V začetnem obdobju je ta pristop namenjen neposrednim proračunskim uporabnikom državnega proračuna.

V nadaljevanju se bo Metodologija razvijala v skladu z usmeritvami EU, ki postavlja ambiciozne cilje glede trajnostnega razvoja in boja proti podnebnim spremembam. Slovenija bo izkoristila pridobljene izkušnje ter se prilagajala spreminjajočim se okoljskim potrebam in trendom.

⁹ INSOLV-INFO. 2016. Vlada potrdila strategijo prilagajanja podnebnim spremembam. Dostopno na: <https://www.insolvinfo.si/medijsko-sredisce/dnevne-novice/184226#>, in RS GOV.SI: Strateški okvir prilagajanja podnebnim spremembam, str. 4. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/prilagajanje-podnebnim-spremembam/>.

¹⁰ ZELENA PRORAČUNSKA REFORMA Okoljski in javnofinančni vidik spodbud v Sloveniji, str. 4. Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MF/Davcni-direktorat/DOKUMENTI/Zelena-proracunska-reforma-Okoljski-in-javnofinancni-vidik-spodbud-v-Sloveniji.pdf>.

¹¹ Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (Uradni list RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1985>.

Kaj je »zeleno«?

Kot zeleno bi lahko šteli vse, kar ima pozitiven vpliv na okolje, zagotavlja varčevanje z naravnimi viri, materiali in energijo.

Enotne mednarodno sprejete opredelitve, kaj je »zeleno«, še ni. Izhajajoč iz Uredbe EU o taksonomiji¹² je kot »zeleno« definirano vse, kar bistveno prispeva k enemu od okoljskih ciljev, ki so:

1. blažitev podnebnih sprememb;
2. prilagajanje podnebnim spremembam;
3. trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov;
4. prehod na krožno gospodarstvo;
5. preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja¹³;
6. varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

V skladu z Uredbo EU o taksonomiji velja tudi pogoj, da dejavnost ne more biti »zeleno«, če bistveno škoduje kateremu od prej navedenih okoljskih ciljev, ne glede na njen prispevek k preostalim okoljskim ciljem, t. i. načelo DNSH. V pomoč pri presoji načela DNSH se smiselno uporabijo Tehnične smernice EK za uporabo načela DNSH¹⁴.

Slovenija se je v Programu evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji¹⁵ že zavezala, da bo pri naložbah v okviru vseh ciljev politik upoštevala načelo DNSH. Tudi Uredba (EU) 2021/241 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost¹⁶ opredeljuje horizontalno načelo, da se podpirajo le ukrepi, pri katerih se spoštuje načelo DNSH.

Glede na usmeritve Evropskega zelenega dogovora so ključna področja¹⁷, ki bodo pripomogla k zelenemu prehodu:

- obnovljiva energija: razvoj obnovljivih virov energije, kot so sončna, vetrna in hidroenergija, s čimer se spodbuja prehod iz fosilnih goriv v čistejšo vire energije;
- energetska učinkovitost stavb: projekti za energetske prenove stavb, vključno z izboljšanjem toplotne izolacije, uporabo obnovljivih virov energije in uvedbo pametnih tehnologij za učinkovito rabo energije;
- pametna omrežja: ukrepi za vzpostavitev pametnih omrežij za električno energijo, ki omogočajo učinkovito upravljanje proizvodnje in porabe ter integracijo obnovljivih virov energije;
- trajnostna prometna infrastruktura: projekti, kot so izgradnja in izboljšanje železniških povezav, razvoj infrastrukture za električna vozila ter spodbujanje kolesarjenja in hoje;
- vodni promet in plovne poti: razvoj pomorske infrastrukture ter izboljšanje plovnih poti s podporo dejavnosti multimodalnega tovornega prevoza;
- razširitev in izboljšanje omrežij javnega prevoza: železniški, avtobusni in tramvajski sistemi;
- krepitev infrastrukture za krožno gospodarstvo: projekti, ki se osredotočajo na izboljšanje ravnanja z odpadki, recikliranje, ponovno uporabo in krožno gospodarstvo;
- razvoj trajnostne kmetijske infrastrukture: ukrepi za izboljšanje namakalnih sistemov, uvedbo ekoloških kmetijskih praks ter podporo trajnostni rabi tal in biotske raznovrstnosti;
- racionalna raba vode: projekti za izboljšanje upravljanja vodnih virov in varčevanje z vodo, kar vključuje izboljšanje infrastrukture za čiščenje odpadne vode, ponovno uporabo vode ter zmanjšanje izgub pri distribuciji vode;

¹² Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>.

¹³ Peti okoljski cilj »Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja« Uredbe EU o taksonomiji obravnava emisije onesnaževal v zrak, vodo ali tla (preprečevanje, sprejem sanacijskih ukrepov).

¹⁴ Dostopno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021XC0218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021XC0218(01)).

¹⁵ Programu evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji. Dostopno na:

https://evropskasredstva.si/app/uploads/2022/10/Program-EKP-21_27-koncna.pdf.

¹⁶ Uredba (EU) 2021/241 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>.

¹⁷ Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>.

- obnova naravne funkcije tal: projekti za zmanjšanje onesnaževanja tal, kar vključuje zmanjšanje onesnaževanja zaradi presežnih hranil, mestnih meteornih voda, škodljivih virov onesnaževanja, mikroplastike, kemikalij, ter tudi z omejitvijo škode zaradi poplav;
- digitalna infrastruktura: projekti za razvoj hitrega interneta, pametnih omrežij in digitalnih tehnologij za učinkovito upravljanje energetike, prometa in drugih sektorjev.

Kaj je zeleno proračunsko načrtovanje?

Zeleno proračunsko načrtovanje je koncept, ki okoljske cilje vključuje v proračunski postopek. Namen zelenega proračunskega načrtovanja je zagotoviti, da se pri oblikovanju proračunske in fiskalne politike v zadostni meri upoštevajo podnebni in okoljski vplivi in se nanašajo na proračunske odhodke, prihodke in davčne izdatke.

Zeleno proračunsko načrtovanje je pristop k oblikovanju proračunskih politik in postopkov, ki vključujejo vse okoljske cilje, kot so opredeljeni v Uredbi EU o taksonomiji. Namen tega načina načrtovanja je zagotoviti, da se javna sredstva usmerjajo v projekte, ukrepe in programe, ki spodbujajo okolju prijazne rešitve, ki se izvajajo na okolju prijazen način, zmanjšujejo emisije toplogrednih plinov ter izboljšujejo učinkovitost rabe naravnih virov. K temu cilju lahko prispeva tudi davčna politika, na način, da odvrta od ravnanj, ki so okolju neprijazna oziroma ki s spodbudami prispevajo k doseganju okoljskih ciljev. Zeleno proračunsko načrtovanje prav tako poudarja transparentnost, sledljivost in ocenjevanje vpliva proračunskih odhodkov, prihodkov in davčnih izdatkov na okoljske cilje.

Po definiciji Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj je zeleno proračunsko načrtovanje »postopek, s katerim se vključujejo okoljski vidiki v vse faze proračunskega procesa, od priprave proračunske politike do spremljanja in revizije«¹⁸. To pomeni, da se okoljski cilji in prioritete upoštevajo pri določanju proračunskih prioritet, porazdelitvi sredstev ter spremljanju in vrednotenju rezultatov.

EK opredeljuje zeleno proračunsko načrtovanje kot »vključevanje okoljskih vidikov v proračunski proces, kar omogoča boljše odločanje o proračunskih izdatkih in prihodkih, da se dosežejo okoljski cilji«¹⁹. Ta pristop k proračunskemu načrtovanju spodbuja usklajenost med proračunskimi politikami in okoljskimi cilji, kar omogoča boljše usmerjanje javnih naložb v zelene sektorje, infrastrukturo in inovacije. Države članice EU so se zavezale, da bodo 30 % proračuna 2021–2027 in instrumenta NextGenerationEU²⁰ uporabile za boj proti podnebnim spremembam.²¹ Ta sredstva so del velikega naložbenega načrta EU, ki podpira zeleni prehod, zato morajo države članice za proračunske izdatke, ki so financirani z evropskimi sredstvi, že zagotavljati informacije o podpori okoljskim ciljem.

Zeleno proračunsko načrtovanje torej predstavlja dopolnitev proračunskega procesa z upoštevanjem okoljskih ciljev. S tem pristopom se spodbuja prehod v nizkoogljično in trajnostno družbo ter ustvarja priložnosti za zelene in inovativne projekte, ki lahko pripomorejo k dolgoročnemu ohranjanju naravnih virov in varovanju okolja ter odpravljanju in prilagajanju podnebnim spremembam.

Prakse zelenega proračunskega načrtovanja se še vedno razvijajo, zato je ključno, da že v začetni fazi Metodologija temelji na obstoječem proračunskem procesu in s tem dopolnjuje obstoječe dogovore. Z razvojem tega področja, sprejemom novih pravil na ravni EU ter skladno z dobrimi praksami pa se bo skozi čas razvijala in dopolnjevala. Tak pristop ne zahteva novih ali alternativnih sistemov upravljanja proračuna.

¹⁸ OECD Journal on Budgeting, Volume 2022 Issue 2, Green budgeting: A way forward. Dostopno na: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/green-budgeting-a-way-forward_dc7ac5a7-en#page1.

¹⁹ Green budgeting in the EU. Dostopno na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/green-budgeting-eu_en.

²⁰ NextGenerationEU je začasni instrument EU za okrepanje v vrednosti 800 milijard evrov za podporo gospodarskemu okrepanju po pandemiji koronavirusa ter izgradnjo bolj zelene, digitalne in odpornejše prihodnosti. Dostopno na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en.

²¹ The EU's 2021-2027 long-term budget and NextGenerationEU: Facts and figures. Dostopno na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3e77637-a963-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-en>.

METODOLOGIJA ZA ZELENO PRORAČUNSKO NAČRTOVANJE

Metodologija vključuje več korakov za preverjanje in ocenjevanje vpliva projekta ali ukrepa oziroma proračunskih odhodkov, prihodkov in davčnih izdatkov na vseh šest okoljskih ciljev, preden se projekt ali ukrep vključi v proračun. Neposredni proračunski uporabnik je odgovoren za pravilno presojo projekta, ukrepa oziroma davčnega izdatka.

Predlagatelj projekta ali ukrepa glede na njun namen oziroma cilj samooceni in na kratko pojasni vpliv na vsakega od okoljskih ciljev posebej. Oceno vpliva proračunskih prihodkov, vključno z vplivi davčnih izdatkov, pa izdelava MF. Kot podlaga za ugotavljanje in pojasnjevanje vpliva na okoljske cilje, se smiselno uporabljajo merila, opredeljena v Tehničnih smernicah EK za uporabo načela DNSH oziroma v nacionalnih predpisih, ki to opredeljujejo.

Če je bila izdelana presoja vplivov na okolje skladno z veljavnimi predpisi, ki določajo študijo vplivov na okolje, ali so projekti ali ukrepi ocenjeni kot zeleni po evropskih predpisih oziroma so bili zanje izvedeni postopki zelenega javnega naročanja, se ti rezultati smiselno upoštevajo in predstavijo.

Glede na dodeljene posamezne ocene vplivov na vse okoljske cilje se določi skupna oznaka vpliva, in sicer kot Ugoden, Mešan, Neugoden, Nevtralen ali Neznani. Vse navedene oznake se lahko dodelijo ukrepu. Projektu v pripravi²² ali evidenčnemu projektu²³ se izjemoma lahko dodeli oznaka Neznani. Skupna oznaka vpliva projekta pa je lahko Ugoden, Mešan, Neugoden, Nevtralen. Tako določena skupna oznaka vpliva se evidentira v obrazec 3: NRP.

Projekt v pripravi se v NRP izjemoma lahko evidentira z oznako Neznani. Ob izdelavi investicijskega programa oziroma ob prehodu projekta v izvedbo, se skladno s to Metodologijo izvede ocena vplivov na okoljske cilje in določi skupna oznaka vpliva tega projekta ter se jo ustrezno ažurira v obrazcu 3: NRP.

Evidenčni projekt pomeni zgolj rezervirane pravice za prevzemanje obveznosti za določen programski namen oziroma za izpolnitev ciljev, ki so določeni z dolgoročnimi programskimi dokumenti ali predpisi. Za uvrstitev evidenčnega projekta v NRP se izdelava investicijske dokumentacije ne zahteva, prav tako ni dovoljeno prevzemanje obveznosti ali izvajanje drugih aktivnosti, ki bi imele pravno zavezujoče finančne posledice, dokler ni izpeljan postopek uvrstitve izbranih projektov v veljavni NRP države.²⁴

Za projekte, za katere je predvideno sofinanciranje iz sredstev Evropske kohezijske politike, NRP zajame celotno finančno konstrukcijo projekta in ne le del, ki se nanaša na posamezno operacijo. Investicijska dokumentacija, ki je podlaga za uvrstitev v NRP, se izdelava za posamezen projekt.

Koraki so podrobneje predstavljeni v Tabeli 1. Slednja je sestavni del dokumentacije o projektu, ukrepu ali davčnemu izdatku, ki so predmet uvrstitve v NRP.

²² Projekt je v pripravi, če zanj še niso izpolnjeni pogoji za začetek izvedbe (kot so: izdelani in potrjeni vsi investicijski in drugi ustrezni dokumenti, zagotovila za sofinanciranje projekta, na primer podpisane pogodbe ali sporazumi o sofinanciranju; pridobljena soglasja, ki so predpisana za projekt glede na vsebino projekta; ocena možnosti javno-zasebnega partnerstva; itd.). Vir: Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV7654#>. Za določene vrste projektov (nizka vrednost, program) se DIIP šteje kot investicijski program.

²³ Evidenčni projekt je načrt financiranja skupine še neznanih projektov, za katere so znani cilji in nameni, v NRP pa še ni mogoče vključiti konkretnih projektov, s katerimi bodo ti cilji doseženi, saj podrobnosti v času načrtovanja proračuna še niso znane. Vir: Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV7654#>.

²⁴ Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV7654#>.

Tabela 1: Matrika za zeleno proračunsko označevanje

Projekt ali ukrep ali davčni izdatek:					
Oznaka projekta, ukrepa ali davčnega izdatka	Ugoden	Mešan	Neugoden	Nevtralen	Neznan
			3. korak		
Okoljski cilji	Vpliv +1 / 0 / -1 / -2		Pojasnilo vpliva		
1. Blažitev podnebnih sprememb	1. korak		2. korak		
2. Prilagajanje podnebnim spremembam					
3. Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov					
4. Prehod na krožno gospodarstvo					
5. Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja					
6. Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov					

1. korak – OCENA VPLIVA NA OKOLJSKE CILJE

Vsak projekt, ukrep ali davčni izdatek (prihodkovna stran) se na podlagi samoanalize preveri, samooceni in pojasni z vidika njihovega prispevka k vsakemu od okoljskih ciljev, ki so:

1. blažitev podnebnih sprememb;
2. prilagajanje podnebnim spremembam;
3. trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov;
4. prehod na krožno gospodarstvo;
5. preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja;
6. varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Glede na smer vpliva se v Tabeli 1 v stolpcu »Vpliv« vpiše ocena na podlagi ocenjevalne lestvice:

- +1 pozitiven vpliv;
- 0 kadar ni vpliva;
- -1 blago negativen oz. nebistven²⁵;

²⁵ Izraz »ne škodi bistveno« se nanaša na primere, ko neko dejanje ali odločitev ne povzroča pomembne škode ali negativnega vpliva na okoljske cilje. Vendar pa je treba opozoriti, da izraz »ne škodi bistveno« ne pomeni, da dejanje ali odločitev ne more povzročiti nobene škode ali negativnega vpliva. Dejstvo je, da je vsako dejanje, tudi če se zdi majhno ali nepomembno, lahko povezano z določenim tveganjem. Zato je pomembno, da se upoštevajo vsa možna tveganja in poskuša sprejeti najboljšo odločitev na podlagi razpoložljivih informacij.

- -2 močno negativen vpliv oziroma bistveno škodljiv vpliv in
- N²⁶ neznan vpliv, kadar ni razpoložljivih informacij ali ni podatkov za presojo vpliva.

Ocena se dodeli posameznemu okoljskemu cilju glede na prispevek projekta, ukrepa ali davčnega izdatka k temu okoljskemu cilju. V ta namen so v prilogi 1 podane usmeritve za dodelitev ocene vpliva na vsak okoljski cilj posebej. Kadar je ocenjen vpliv na katerikoli okoljski cilj ocenjen z -2, tak projekt, ukrep ali davčni izdatek ne izpolnjuje načela DNSH in nadaljevanje ocenjevanja njihovega prispevka k preostalim okoljskim ciljem se lahko zaključijo.

Prihodkovna stran

Za potrebe zelenega proračunskega načrtovanja MF na strani prihodkov spremlja davke v zvezi z varstvom okolja, kot so opredeljeni v Statističnem vodiču okoljskih davkov²⁷, ki ga je izdal Eurostat, in je za Slovenijo smiselno uporabljen v metodološkem pojasnilu Davki v zvezi z varstvom okolja, ki ga je pripravil Statistični urad Republike Slovenije²⁸. Šteje se, da imajo vsi prihodki iz naslova davkov v zvezi z varstvom okolja ugoden vpliv na vse okoljske cilje.

Davki v zvezi z varstvom okolja so:

- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin,
- okoljska dajatev za razgradnjo izrabljenih motornih vozil,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja izrabljenih gum,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi uporabe hlapnih organskih spojin,
- okoljska dajatev za onesnaževanje z emisijo CO₂,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadne vode,
- trošarine na mineralna olja in pline,
- trošarina za trda goriva,
- trošarina za električno energijo,
- davek od novih motornih vozil,
- dodatni davek na motorna vozila,
- davek od prometa rabljenih motornih vozil,
- davek od plovil,
- dodatni davek od vodnih plovil,
- letna dajatev pravnih oseb za uporabo vozil v cestnem prometu,
- letna povračila fizičnih oseb in zasebnikov za uporabo cest,
- posebno nadomestilo za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov,
- vodna povračila,
- pribitek k cestnini,
- taksa za pretovor v koprskem tovornem pristanišču,
- prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz OVE in SPTE.

MF na seznam proračunskih prihodkov, ki jih spremlja, lahko doda tudi druge dajatve, za katere samo oceni, da sodijo med dajatve, ki imajo močan pozitiven vpliv na okoljske cilje.

Poleg tega se s to Metodologijo ocenjujejo tudi t. i. davčni izdatki. To so znižanja davčne obveznosti, tudi v obliki vračil davka ali delne ali popolne oprostitve plačila davka. S to Metodologijo se ocenjuje vpliv na okoljske cilje le za davčne izdatke, ki so vrednostno ocenjeni v Poročilu o davčnih izdatkih za

²⁶ Izjemoma možna izbira za ukrep, projekt v pripravi, evidenčni projekt ali davčni izdatek.

²⁷ Dostopno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-13-005>.

²⁸ Dostopno na: <https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/8207>.

zadevno leto²⁹. Če slednje vsebuje oznako vpliva posameznega davčnega izdatka, se to upošteva, v nasprotnem primeru pa se oceni, kot je predvideno s Tabelo 1.

2. korak – POJASNILO OCENE

Izbira ocene smeri vpliva se na kratko pojasni v Tabeli 1 v stolpcu »Pojasnilo vpliva« za vsak okoljski cilj posamezno.

Pojasnilo ocene naj vsebuje tudi:

- navedbo strategije, h katere uresničitvi projekt, ukrep ali davčni izdatek prispeva, ter
- opis, kako oziroma na kakšen način projekt, ukrep ali davčni izdatek prispeva k uresničitvi strategije oziroma danih zavez Slovenije.

3. korak – DOLOČITEV IN OZNAKA POSAMEZNEGA PROJEKTA ALI UKREPA

Glede na samoocenjene smeri vpliva iz Tabele 1 stolpca »Vpliv«, se posameznemu projektu, ukrepu ali davčnemu izdatku določi skupna oznaka vpliva in jo označi z oznako X v Tabeli 1 v kvadratu pod ustrezno oznako vpliva v vrstici »Oznaka projekta, ukrepa ali davčnega izdatka«. Pri tem se dodeljene ocene ne seštevajo³⁰, temveč se sledi le dodeljenim pozitivnim in negativnim ocenam. Edino dodeljena ocena -2, ne glede na preostale ocene, skladno z načelom DNSH takoj določa projekt ali ukrep ali davčni izdatek kot neugoden. Ocena 0 ni ne pozitivna ne negativna. Skupna oznaka vpliva X torej določa vpliv, ki je:

- **Ugoden**, kadar je pri vsaj enem od okoljskih ciljev podana pozitivna ocena in ni negativne ocene za kateregakoli od preostalih okoljskih ciljev;
- **Mešan**, kadar so posamezne ocene vpliva pozitivne in negativne ter pri nobenem od šestih okoljskih ciljev ni podana ocena -2;
- **Neugoden**, kadar je pri vsaj enem od šestih okoljskih ciljev podana ocena -2 ali kadar je pri vsaj enem od okoljskih ciljev negativen vpliv ter ni pozitivne ocene za kateregakoli od preostalih okoljskih ciljev;
- **Nevtralen**, pri vseh okoljskih ciljeh je ocena 0 – »ni vpliva«.

Kadar je v 1. koraku ocenjen vpliv na katerikoli okoljski cilj ocenjen z -2, tak projekt, ukrep ali davčni izdatek ne izpolnjuje načela DNSH, zato njihova skupna oznaka vpliva ne more biti nevtralna ali pozitivna, ne glede na njihov prispevek k preostalim okoljskim ciljem.

Posameznemu ukrepu, projektu v pripravi, evidenčnemu projektu ali davčnemu izdatku se izjemoma lahko, poleg ene od zgoraj navedenih štirih oznak skupnega vpliva, določi tudi skupna oznaka vpliva **Neznan**, kadar ni razpoložljivih informacij ali ni podatkov za presojo vpliva na kateregakoli od okoljskih ciljev. Ker je vpliv na enega od okoljskih ciljev označen kot neznan, je celotni ukrep, projekt v pripravi, evidenčni projekt ali davčni izdatek ocenjen kot Neznan, saj obstaja tveganje, da ima lahko pomemben negativen vpliv na okoljske cilje.

²⁹ Poročilo sprejema Vlada RS na podlagi drugega odstavka 64.a člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US) in vključuje ocene zmanjšanja davčnih prihodkov na ravni različnih davkov.

³⁰ Skladno z Uredbo EU o taksonomiji (3. člen) in Tehničnimi smernicami EK za uporabo »načela, da se ne škoduje bistveno« (1. točka) pozitiven vpliv na enega ali več okoljskih ciljev ne more izničiti negativnega na preostale.

4. korak – VNOS V NRP

V obrazcu 3: NRP se za projekt (vključno projekt v pripravi, evidenčni projekt) ali ukrep v novi rubriki »Vpliv na okoljske cilje« iz spustnega seznama izbere in označi ustrezno oznako: Ugoden, Mešan, Neugoden, Nevtralen ali Neznani, kot določeno v 3. koraku.

PRILOGA 1: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva

Posamezna ocena se dodeli posameznemu okoljskemu cilju glede na prispevek projekta, ukrepa ali davčnega izdatka h okoljskemu cilju.

1. Blažitev podnebnih sprememb

Tabela 2: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva na cilj blažitev podnebnih sprememb

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju blažitev podnebnih sprememb kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<p>prispeva k stabilizaciji koncentracije toplogrednih plinov v ozračju, in sicer s preprečevanjem ali zmanjševanjem emisij toplogrednih plinov ali povečevanjem odvzemov toplogrednih plinov, tudi z inovativnimi procesi ali proizvodi, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z ustvarjanjem, prenašanjem, shranjevanjem, distribucijo ali uporabo energije iz obnovljivih virov, vključno z uporabo inovativne tehnologije, s katero bi bilo v prihodnje mogoče doseči znatne prihranke, ali s potrebno okrepitvijo ali razširitvijo omrežja; - z izboljšanjem energetske učinkovitosti; - s povečanjem deleža čiste ali podnebno nevtralne mobilnosti; - s preходом na uporabo obnovljivih materialov iz trajnostnih virov; - z intenzivnejšo uporabo tehnologij za okoljsko varno zajemanje in uporabo ogljika ter tehnologij za zajemanje in shranjevanje ogljika, ki zagotavljajo neto zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; - s krepitvijo talnih ponorov ogljika, tudi s preprečevanjem krčenja in propadanja gozdov, obnovo gozdov, trajnostnim upravljanjem in obnovo njivskih površin, travišč in mokrišč, pogozdovanjem in regenerativnim kmetijstvom; - z vzpostavitvijo energetske infrastrukture, ki je potrebna za omogočanje dekarbonizacije energetskih sistemov; - s proizvodnjo čistih in učinkovitih goriv iz obnovljivih ali ogljično nevtralnih virov; - dejavnost privede do zmanjšanja emisij toplogrednih plinov; - z drugimi pozitivni vplivi, ki izhajajo iz Uredbe EU o taksonomiji oziroma iz Tehničnih smernic EK za uporabo načela DNSH; - drugo – predlagatelj sam navede opis prispevka k cilju blažitev podnebnih sprememb. 	Pozitiven vpliv	+1
	Ni vpliva	0
	Blago negativen oz. nebistven	-1
	Močno negativen oz. bistveno škoduje	-2
	Neznan vpliv	N

ALI

Zagotavlja doseganje cilja iz nacionalnega razvojnega dokumenta na področju blažitev podnebnih sprememb (obvezna navedba dokumenta in opisni prispevek k doseganju ciljev).

2. Prilaganje podnebnim spremembam

Tabela 3: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva na cilj prilaganje podnebnim spremembam

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju prilaganje podnebnim spremembam kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<ul style="list-style-type: none"> - zagotavlja prilagoditvene rešitve, ki prispevajo k preprečevanju ali zmanjševanju tveganja škodljivega vpliva sedanjega in pričakovanega prihodnjega podnebja na ljudi, naravo ali sredstva, gospodarstvo, ne da bi se pri tem povečalo tveganje za škodljiv vpliv na druge ljudi, naravo ali sredstva. Pri tem se upošteva najboljše razpoložljive podnebne napovedi glede na lokacijo in okoliščine; - dejavnost privede do zmanjšanja škodljivega vpliva na sedanje podnebje in pričakovano prihodnje podnebje, na dejavnost samo ali na ljudi, naravo ali sredstva; - z drugimi pozitivni vplivi, ki izhajajo iz Uredbe EU o taksonomiji oziroma iz Tehničnih smernic EK za uporabo načela DNSH; - drugo – predlagatelj sam navede opis prispevka k cilju prilaganja podnebnim spremembam. 	Pozitiven vpliv	+1
	Ni vpliva	0
	Blago negativen oz. nebistven	-1
	Močno negativen oz. bistveno škoduje	-2
<p>ALI</p> <p>Zagotavlja doseganje cilja iz nacionalnega razvojnega dokumenta na področju prilaganje podnebnim spremembam (obvezna navedba dokumenta in opisni prispevek k doseganju ciljev).</p>	Neznan vpliv	N

3. Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Tabela 4: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva na cilj trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<p>prispeva k trajnostni rabi ter varstvu vodnih in morskih virov, k doseganju dobrega stanja vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodnimi telesi, ali k preprečevanju poslabšanja vodnih teles, ki so že v dobrem stanju, bodisi prispeva k doseganju dobrega okoljskega stanja morskih voda ali k preprečevanju poslabšanja morskih voda, ki so že v dobrem okoljskem stanju, z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - varovanjem okolja pred škodljivimi učinki odvajanja komunalne in industrijske odpadne vode, vključno z onesnaževali, ki vzbujajo vse večjo zaskrbljenost, kot so farmacevtski izdelki in mikroplastika, na primer z zagotavljanjem ustreznega zbiranja, čiščenja in odvajanja komunalnih in industrijskih odpadnih voda; - varovanjem zdravja ljudi pred škodljivim vplivom kakršnekoli kontaminacije vode, namenjene za prehrano ljudi, z zagotavljanjem, da ne vsebuje mikroorganizmov, parazitov 	Pozitiven vpliv	0+1
	Ni vpliva	0
	Blago negativen oz. nebistven	-1

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<p>in snovi, ki predstavljajo morebitno nevarnost za zdravje ljudi, ter z izboljšanjem dostopa ljudi do čiste pitne vode;</p> <ul style="list-style-type: none"> - izboljšanjem upravljanja z vodo in učinkovitosti, vključno z varovanjem in izboljševanjem stanja vodnih ekosistemov, spodbujanjem trajnostne rabe vode prek dolgoročne zaščite razpoložljivih vodnih virov, med drugim prek uporabe ukrepov, kot je ponovna uporaba vode, z zagotavljanjem postopnega zmanjšanja emisij onesnaževal v površinske in podzemne vode, prispevanjem k blažitvi posledic poplav in suš ali s katerokoli drugo dejavnostjo, ki varuje ali izboljšuje kakovostno in količinsko stanje vodnih teles; - zagotavljanjem trajnostne uporabe storitev morskega ekosistema ali prispevanjem k dobremu okoljskemu stanju morskih voda, tudi z varovanjem, ohranjanjem ali obnovo morskega okolja ter preprečevanjem ali zmanjševanjem odpadkov v morsko okolje; - dejavnost pripomore k dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali dobremu okoljskemu stanju morskih voda; - z drugimi pozitivni vplivi, ki izhajajo iz Uredbe EU o taksonomiji oziroma iz Tehničnih smernic EK za uporabo načela DNSH; - drugo – predlagatelj sam navede opis prispevka k cilju trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov. <p>ALI</p> <p>Zagotavlja doseganje cilja iz nacionalnega razvojnega dokumenta na področju trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov (obvezna navedba dokumenta in opisni prispevek k doseganju ciljev).</p>	Močno negativen oz. bistveno škoduje	-2
	Neznani vplivi	N

4. Prehod na krožno gospodarstvo

Tabela 5: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva na cilj prehod na krožno gospodarstvo

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju prehod na krožno gospodarstvo kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<p>prispeva k prehodu na krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov, ponovno uporabo in recikliranjem, kadar ta dejavnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bolj učinkovito uporablja naravne vire, vključno s trajnostnim virom biomase in drugih surovin, v proizvodnji, tudi z zmanjšanjem uporabe primarnih surovin ali povečanjem uporabe stranskih proizvodov in sekundarnih surovin ali ukrepi za učinkovito rabo virov in energije; - poveča trajnost, popravljivost, nadgradljivost ali ponovno uporabo proizvodov, zlasti pri oblikovanju in proizvodnji; 	Pozitiven vpliv	+1
	Ni vpliva	0

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju prehod na krožno gospodarstvo kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<ul style="list-style-type: none"> – poveča možnost recikliranja izdelkov, vključno z možnostjo recikliranja posameznih materialov, ki jih vsebujejo ti izdelki, med drugim z nadomestitvijo ali zmanjšano uporabo proizvodov in materialov, ki jih ni mogoče reciklirati, zlasti pri oblikovanju in proizvodnji; 	Blago negativen oz. nebistven	-1
<ul style="list-style-type: none"> – bistveno zmanjša vsebnost nevarnih snovi in nadomesti zelo problematične snovi v materialih in proizvodih skozi njihovo celotno življenjsko dobo, v skladu s cilji, določenimi v pravu EU, tudi z zamenjavo takšnih snovi z varnejšimi alternativami in zagotavljanjem sledljivosti; – podaljša uporabo proizvodov, vključno s ponovno uporabo, zasnovano za dolgoživost, spremembo namena, razstavljanjem, ponovno izdelavo, nadgradnjo in popraviлом ter souporabo proizvodov; 	Močno negativen oz. bistveno škoduje	-2
<ul style="list-style-type: none"> – poveča uporabo sekundarnih surovin in njihovo kakovost, vključno z visokokakovostnim recikliranjem odpadkov; – preprečuje ali zmanjšuje nastajanje odpadkov, vključno z nastajanjem odpadkov, ki nastajajo pri ekstrakciji mineralov ter odpadkov pri gradnji in rušenju zgradb; – povečuje priprave za ponovno uporabo in recikliranje odpadkov; – pospešuje razvoj infrastrukture za ravnanje z odpadki, ki je potrebna za preprečevanje, pripravo za ponovno uporabo in recikliranje, pri čemer zagotovi, da se predelani materiali reciklirajo kot visokokakovostne sekundarne surovine v proizvodnji, s čimer se prepreči zmanjšanje kakovosti materiala pri recikliranju; – čim bolj zmanjšuje sežiganja odpadkov in se izogiba odstranjevanju odpadkov, tudi na odlagališčih, v skladu z načeli hierarhije ravnanja z odpadki; – preprečuje in zmanjšuje nastajanje odpadkov; – privede do znatnega povečanja učinkovitosti pri uporabi materialov ali neposredne ali posredne rabe naravnih virov, kot so neobnovljivi viri energije, surovine, voda in zemlja, v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvodov, vključno z vidika trajanja, popravljivosti, nadgradljivosti, možnosti ponovne uporabe ali recikliranja proizvodov; dejavnost privede do znatnega zmanjšanja nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali lahko dolgoročno zmanjšuje odlaganje odpadkov, ki bistveno in dolgoročno škoduje okolju; – prispeva k drugim pozitivnim vplivom, ki izhajajo iz Uredbe EU o taksonomiji oziroma iz Tehničnih smernic EK za uporabo načela DNSH; – drugo – predlagatelj sam navede opis prispevka k cilju prehod na krožno gospodarstvo. <p>ALI</p> <p>Zagotavlja doseganje cilja iz nacionalnega razvojnega dokumenta na področju prehod na krožno gospodarstvo (obvezna navedba dokumenta in opisni prispevek k doseganju ciljev).</p>	Neznani vpliv	N

5. Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Tabela 6: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva na cilj preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<ul style="list-style-type: none"> - prispeva k preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, če prispeva k varstvu okolja pred onesnaževanjem; - s preprečevanjem ali, kadar to ni izvedljivo, z zmanjševanjem emisij onesnaževal, razen toplogrednih plinov, v zrak, vodo ali tla; - z izboljšanjem ravni kakovosti zraka, vode ali tal, ob istočasnem čim večjemu zmanjševanju škodljivega vpliva na zdravje ljudi in okolje ali tveganj za zdravje ljudi in okolje; - s preprečevanjem ali čim večjim zmanjševanjem kakršnegakoli škodljivega vpliva na zdravje ljudi in okolje zaradi proizvodnje, uporabe ali odstranjevanja kemikalij; - s čiščenjem smeti in drugega onesnaževanja; - z znatnim zmanjšanjem emisij onesnaževal v zrak, vodo ali zemljo v primerjavi s stanjem pred začetkom izvajanja dejavnosti; - z drugimi pozitivnimi vplivi, ki izhajajo iz Uredbe EU o taksonomiji oziroma iz Tehničnih smernic EK za uporabo načela DNSH. 	Pozitiven vpliv	+1
	Ni vpliva	0
	Blago negativen oz. nebistven	-1
	Močno negativen oz. bistveno škoduje	-2
	Neznan vpliv	N
<p>ALI</p> <p>Zagotavlja doseganje cilja iz nacionalnega razvojnega dokumenta na področju preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja (obvezna navedba dokumenta in opisni prispevek k doseganju ciljev).</p>		

6. Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Tabela 7: Usmeritve za dodelitev ocene vpliva na cilj varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<p>Prispeva k varovanju, ohranjanju ali obnavljanju biotske raznovrstnosti ali doseganju dobrega stanja ekosistemov ali varovanju ekosistemov, ki so že v dobrem stanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z ohranjanjem narave in biotske raznovrstnosti, vključno z doseganjem ugodnega stanja ohranjenosti naravnih in polnaravnih habitatov in vrst, ali preprečevanjem njihovega poslabšanja, kadar že imajo ugodno stanje ohranjenosti, ter varovanjem in obnavljanjem kopenskih, morskih in drugih vodnih ekosistemov, da bi izboljšali njihovo stanje in zmogljivost za zagotavljanje storitev ekosistemov; 	Pozitiven vpliv	+1
	Ni vpliva	0

Projekt, ukrep ali davčni izdatek prispevajo k cilju varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov kadar	Vrsta vpliva	Ocena
<ul style="list-style-type: none"> - s trajnostno rabo zemljišč in trajnostnim gospodarjenjem z njimi, vključno z ustrežno zaščito biotske raznovrstnosti tal, nevtralnostjo pri degradaciji tal in sanacijo kontaminiranih območij; - s trajnostnimi kmetijskimi praksami, vključno s tistimi, ki prispevajo h krepitvi biotske raznovrstnosti ali k zaustavitvi ali preprečevanju degradacije tal in drugih ekosistemov; 	Blago negativen oz. nebistven	-1
<ul style="list-style-type: none"> - s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi, vključno s praksami in rabami gozdov in gozdnih zemljišč, ki prispevajo h krepitvi biotske raznovrstnosti ali k zaustavitvi ali preprečevanju degradacije ekosistemov, krčenja gozdov in izgube habitatov; - z opravljanjem dejavnosti, ki znatno prispeva k dobremu stanju in odpornosti ekosistemov ali prispeva k ohranjanju habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu EU; 	Močno negativen oz. bistveno škoduje	-2
<ul style="list-style-type: none"> - z drugimi pozitivni vplivi, ki izhajajo iz Uredbe EU o taksonomiji oziroma iz Tehničnih smernic EK za uporabo načela DNSH; - drugo – predlagatelj sam navede opis prispevka k cilju varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov. <p>ALI</p> <p>Zagotavlja doseganje cilja iz nacionalnega razvojnega dokumenta na področju varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov (obvezna navedba dokumenta in opisni prispevek k doseganju ciljev).</p>	Neznan vpliv	N

PRILOGA 2: Dodatni kazalniki pozitivnega vpliva glede na okoljski cilj (pomoč uporabnikom pri presoji projektov ali ukrepov)

Za lažjo presojo vpliva projekta in ukrepa (novega in tistega, katerega prihodki, odhodki, prejemki, izdatki nastanejo po sprejemu in veljavnosti predmetne Metodologije) na vse okoljske cilje so v Tabeli 8 za vsak okoljski cilj navedeni primeri kazalnikov pozitivnega vpliva. Navedenih je le nekaj usmeritvenih vprašanj za pomoč pri presoji pozitivnega vpliva.

Tabela 8: Primeri kazalnikov pozitivnega vpliva na izbran okoljski cilj

Okoljski cilj	Primeri usmeritvenih vprašanj pozitivnega vpliva ³¹
Blažitev podnebnih sprememb	<p>Stabilizacija koncentracije toplogrednih plinov v ozračju na ravni, ki bi preprečila ireverzibilne procese v podnebnem sistemu zaradi nadaljnega poseganja človekovih dejavnosti v podnebni sistem; spodbujanje prizadevanj za zmanjšanje ali omejitev emisij TGP ali povečati ponore.</p> <p>Iz okoljevarstvenega soglasja izhaja pozitiven vpliv na kateregakoli izmed okolijskih ciljev, ob upoštevanju načela DNSH.</p> <p>Doseganje strateških ciljev (navedba sprejete strategije, ki jih določa, in doseganja teh ciljev).</p> <p>Izboljšanje energetske učinkovitosti.</p> <p>Nižja poraba energije/fosilnih goriv.</p> <p>Ni povečanja škodljivega vpliva na sedanje podnebje in pričakovano prihodnje podnebje, na dejavnost samo ali na ljudi, naravo in sredstva.</p> <p>Povečanje deleža čiste ali podnebno nevtralne mobilnosti.</p> <p>Večja uporaba obnovljivih materialov iz trajnostnih virov.</p> <p>Krepitev talnih ponorov ogljika, tudi s preprečevanjem krčenja in propadanja gozdov, obnovo gozdov, trajnostnim upravljanjem in obnovo njivskih površin, travnišč in mokrišč, pogozdovanjem in regenerativnim kmetijstvom.</p>
Prilagajanje podnebnim spremembam	<p>Zmanjšanje človekove in naravne ranljivosti za vplive in tveganja podnebnih sprememb, spodbujanje, ohranjanje ali povečanje sposobnosti prilagajanja in odpornosti.</p> <p>Zmanjšanje posledic hidroloških suš.</p> <p>Obvladovanje tveganja naravnih in drugih nesreč (poplave, potresi ...): preprečevanje tveganja novih nesreč, zmanjšanje tveganja obstoječih nesreč in obvladovanje preostalih tveganj, kar prispeva h krepitvi odpornosti (npr. infrastrukture) in zmanjšanju izgub.</p> <p>Iz okoljevarstvenega soglasja izhaja pozitiven vpliv na kateregakoli izmed okolijskih ciljev, ob upoštevanju načela DNSH.</p> <p>Doseganje strateških ciljev.</p>

³¹Povzeto po: OECD. 2021. Green Budget Tagging, str. 21. in MDDSZ. 2022. Javni razpis za sofinanciranje gradnje objektov za zagotovitev varnega okolja bivanja za osebe, ki so odvisne od pomoči drugih, točka 7.3. Strateške presoje vplivov regionalnih razvojnih programov na okolje in programi strukturnih skladov Evropske unije, priročnik: Evropska komisija, Generalni direktorat za okolje; Ljubljana: Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo, 2000.

Okoljski cilj	Primeri usmeritvenih vprašanj pozitivnega vpliva ³¹
Trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov	<p>Proces načrtovanja, razvoja in upravljanja z vodnimi viri (količinsko in kakovostno), pri uporabi vseh voda.</p> <p>Dober vpliv na stanje površinskih in podzemnih voda, okoljsko stanje morskih voda, poseg na vodovarstvenem območju in poseg na poplavnem/erozijsko ogroženem območju sta v skladu z določili relevantne zakonodaje.</p> <p>Iz okoljevarstvenega soglasja izhaja pozitiven vpliv na kateregakoli izmed okolijskih ciljev, ob upoštevanju načela DNSH.</p> <p>Doseganje strateških ciljev.</p> <p>Varovanje okolja pred škodljivimi učinki odvajanja komunalne in industrijske odpadne vode.</p> <p>Vzdrževanje in izboljševanje vodnih virov.</p> <p>Varovanje zdravja ljudi pred škodljivim vplivom kakršnekoli kontaminacije vode, namenjene za prehrano ljudi.</p> <p>Zmanjšanje emisij onesnaževal v površinske in podzemne vode.</p> <p>Preprečevanje ali zmanjševanje količine odpadkov v morju.</p>
Prehod na krožno gospodarstvo	<p>Recikliranje, zmanjševanje odpadkov, kaskadna raba, daljše kroženje snovnih zank, uporaba čistejših tehnologij ...</p> <p>Promocija dobrih praks na področju ravnanja z odpadki.</p> <p>Povečanje deleža uporabe biogoriv v prometu.</p> <p>Doseganje strateških ciljev.</p> <p>Zmanjšanje uporabe primarnih surovin ali povečanje uporabe stranskih proizvodov in sekundarnih surovin.</p> <p>Povečanje ponovne uporabe proizvodov, zlasti pri oblikovanju in proizvodnji.</p> <p>Povečanje možnosti recikliranja izdelkov.</p> <p>Bistveno zmanjšanje vsebnosti nevarnih snovi in nadomeščanje zelo problematične snovi v materialih in proizvodih skozi njihovo celotno življenjsko dobo.</p> <p>Podaljšanje uporabe proizvodov.</p> <p>Preprečevanje ali zmanjšanje nastajanja odpadkov.</p> <p>Povečanje priprave za ponovno uporabo in recikliranje odpadkov.</p> <p>Čim bolj zmanjšanje sežiganja odpadkov in izogibanje odstranjevanju odpadkov, tudi na odlagališčih, v skladu z načeli hierarhije ravnanja z odpadki.</p>
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja	<p>Upravljanje kakovosti zraka: pomoč pri zaščiti zdravja ljudi in okolja pred škodljivimi učinki onesnaženega zraka.</p> <p>Ni povečanja emisij onesnaževal v zrak, vodo ali tla v primerjavi s prej obstoječimi izdelki, storitvami in procesi.</p>

Okoljski cilj	Primeri usmeritvenih vprašanj pozitivnega vpliva ³¹
	<p>Zmanjšanje ogroženosti tal zaradi: erozije, onesnaževanja, poselitve, zmanjševanja deleža organske snovi, salinizacije, povečanja kislosti tal, zmanjšanje biološke pestrosti, zbitosti tal.</p> <p>Pozitiven prispevek k odpravljanju odvajanja emisij ali uhajanja nevarnih snovi v okolje.</p> <p>Doseganje strateških ciljev.</p> <p>Preprečevanje ali, kadar to ni izvedljivo, zmanjševanje emisij onesnaževal.</p>
<p>Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov</p>	<p>Ohranjanje, varstvo in obnova rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in ekosistemov.</p> <p>Ni poseganja na zavarovano območje, območje Natura 2000.</p> <p>Usklajenost z upravljavskimi načrti in drugimi ukrepi v zavarovanih območjih.</p> <p>Uporaba lesa iz trajnostno upravljanih gozdov.</p> <p>Iz okoljevarstvenega soglasja izhaja pozitiven vpliv na kateregakoli izmed okolijskih ciljev, ob upoštevanju načela DNSH.</p> <p>Ohranjanje kulturnih krajin oz. lastnosti, zaradi katerih so bila območja opredeljena za izjemne, krajine, dediščinske kulturne krajine ali območja nacionalne prepoznavnosti.</p> <p>Ohranjanje kvalitetnih razmerij med poselitvijo in odprto krajino (zgodovinskim okoljem).</p> <p>Vzgoja in izobraževanje ter ozaveščanje javnosti na področju ohranjanja narave, krajine in kulturne dediščine.</p> <p>Prispeva k trajnostnim kmetijskim ali gozdarskim praksam, vključno s tistimi, ki prispevajo h krepitvi biotske raznovrstnosti ali k zaustavitvi ali preprečevanju degradacije tal in drugih ekosistemov, krčenja gozdov in izgube habitatov.</p> <p>Sanacija degradiranih območij.</p>